

Olgun ERGÜN - Paşa Cengiz KARA

**ÖZGÜN BELGELER IŞIĞINDA
YAHUDİ- HAZAR
YAZIŞMALARI**

ISBN: 978-605-2132-60-9

Yayın Editörü
Olgun ERGÜN - Paşa Cengiz KARA

Kapak Tasarımı
Göktuğ Kaan KARA

Mizanpaj
Burhan MADEN

Redaksiyon
Muhammet ÖZCAN

Baskı ve Cilt:
Tarcan Matbaacılık
İvedik Caddesi No:417/A
Yenimahalle/Ankara
Eposta: tarcanctp@gmail.com
Tel: 0312 3843435
Sertifika No: 25744

Birinci Baskı: 2018

ASOS YAYINLARI

ADRES: Çaydaçıra Mah. Hacı Ömer Bilginoğlu
Cad. No: 67/2-4/MERKEZ/ELAZIĞ
e-posta: asosyayinlari@gmail.com
web: www.asosyayinlari.com
Tel: 0530 473 23 00

Olgun ERGÜN - Paşa Cengiz KARA

**ÖZGÜN BELGELER IŞIĞINDA
YAHUDİ- HAZAR
YAZIŞMALARI**

Olgun Ergün

1970'te Ardahan Posof'ta doğdu. 1990 yılında Uludağ Üniversitesi Balıkesir Necatibey Eğitim Fakültesi Tarih Öğretmenliği Bölümünden mezun oldu. 2004-2009 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığı görevlendirmesiyle Bakü'de, Bakü-Türk Anadolu Lisesinde görev yaptı. Halen Nazilli Nahit Mentеше Anadolu Mesleki ve Teknik Lisesinde Tarih Öğretmeni olarak çalışmaktadır

Yayımlanmış eseri (dil içi çeviri): Tanrı Elçisi İbrahim (Bakü, 2009)

İletişim:

olgunergun70@gmail.com

Paşa Cengiz Kara

1969 yılında Adana'da doğdu. 1986-1991 yılları arasında, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde eğitim gördü. 1991 yılında okulunu bitirerek Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak göreve başladı. 2004-2009 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığı görevlendirmesiyle Bakü'de, Bakü-Türk Anadolu Lisesinde ve TÖMER'de görev yaptı. Halen Adana'da Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

Yayımlanmış eseri (dil içi çeviri): Tanrı Elçisi İbrahim (Bakü, 2009)

İletişim:

passacen@gmail.com

pasacengiz@hotmail.com

Slavların Hazarlara haraç vermesini gösteren bir minyatür. 15. yy. (Radziwill Chronicle)

İçindekiler

SUNUŞ.....	9
TEŞEKKÜR.....	11
GİRİŞ.....	13
NEDEN HAZARLAR?.....	14
1. Anav Kültür Merkezi (MÖ 5000- MÖ 1000):.....	16
2. Afanesyevo (MÖ 3000- MÖ 1700):.....	16
3. Andronova Kültürü (MÖ 1700- MÖ 1200):	16
4. Karasuk Kültürü(MÖ 1200-MÖ 700):	16
5. Tagar Kültürü (MÖ 700- MÖ 100):	16
Orta Asya'dan Avrupa'ya Türk İzleri.....	17
Atatürk ve Din	23
EL-İSTAHİRİ'NİN HAZAR KAĞANLIĞI GÖZLEMLERİ.....	27
YAZIŞMA BELGELERİ ÜZERİNE.....	31
ÖNERİLEN KAYNAKLAR.....	37
YAHUDİ-HAZAR YAZIŞMALARI.....	39
(Pavel Konstantinoviç Kokovtsov'un Notlarıyla)	
I. BÖLÜM.....	41
İSAAK AKRİŞ'İN SUNUŞU- MÜJDECİNİN SESİ.....	41

II. BÖLÜM	55
HASDAY BİN ŞAPRUT'UN HAZAR KAĞANI YUSUF'A MEKTUBU	55
III. BÖLÜM	79
(Kısa Sürüm)	
HAZAR KAĞANI YUSUF'UN MEKTUBA YANITI	79
Togarm Kağanı Yusuf'un Yanıtı	79
IV. BÖLÜM	101
(Geniş Sürüm)	
HAZAR KAĞANI YUSUF'UN MEKTUBA YANITI	101
V. BÖLÜM	125
X. YÜZYILA AİT ADI BİLİNMEYEN HAZAR YAHUDİSİ'NİN MEKTUBUNDAN BİR BÖLÜM	125
CAMBRIDGE BELGESİ	125
SON SÖZ	135
KAYNAKÇA	139

SUNUŞ

2008 yılında, Azerbaycan'ın yetiştirdiği en önemli bilim adamlarından dil bilimci ve tarihçi Firudin AĖASIOĖLU'NUN yazmış olduğu “Tanrı Elçisi İbrahim” adlı yapıtın Türkiye Türkçesine dil içi çevirisini yaptığımız dönemlerde kendisiyle yaptığımız uzun tarih sohbetleri sırasında Türk ve dünya tarihinin en ilgi çekici dönemlerinden olan Hazarlarla ilgili yeterince araştırma yapılmadığı; Hazar tarihi, kültür ve medeniyeti ve dünya mirasına katkıları konusunda çalışma yapmanın gerekliliği konusunda bir ortak düşünceye varmıştık. Bu sohbetlerden kendimize çıkardığımız görev anlayışı ve sorumluluk bilinci, bizi bu alan üzerinde çalışma yapmaya itti. Yahudi –Hazar yazışmaları bu noktada oldukça ilgi çekiciydi ve ülkemizde yeterince işlenmemişti.

Hazar Türk tarihini yakından ilgilendiren Hazar yazışmaları belgelerini ihtiva eden P. Konstantinovich Kokovtsov'un çalışmasını Moskova Devlet Kütüphanesi'nden bulduktan sonra, Rusça metinlerin Azerbaycan Türkçesine çevirisini kendi olanaklarımızla yaptırđık. Bu çevirilerde Bakü Diller Üniversitesi Rus Dili öğretim üyelerinden ve Azerbaycan'da gazetecilik ve mütercimlik yapan kişilerden profesyonel hizmet aldık. Bir sonraki aşamada halen Bakü Devlet Üniver-

sitesi İletişim Fakültesi Dekanlığı görevinde bulunan Sayın Doç. Dr. Vügar ZİFEROĞLU ile birlikte yazışmaların hem Azerbaycan Türkçesinde hem de Türkiye Türkçesindeki sürümünü hazırladık. Kitabımızın Azerbaycan sürümü 2009 yılında Azerbaycan'da basıldı.

Bu çeviri; Hazar araştırmalarına yeni, farklı bakış açıları kazandırmak, bir anlamda sahip olduğumuz milli kimliğimizin bize yüklediği görevi yerine getirmek için gerçekleştirildi.

Bu kitabın Hazarlar konusunda çalışacak bilim insanlarına yeni pencereler aralaması dileklerimizle...

Olgun ERGÜN

Paşa Cengiz KARA

TEŞEKKÜR

Kitabımızın hazırlanması konusunda bize esin kaynağı olan Sayın Prof. Dr. Firudin AĐASIOĐLU'na; Rusçadan Azerbaycan Türkçesine çevirideki katkıları ve birlikte yaptığımız verimli çalışmalar için Sayın Vügar ZİFEROĞLU'na; ilgisi, desteği ve araştırmalarımıza katkılarından dolayı Nazilli Sosyal Bilimler Lisesi Tarih Öğretmeni Sayın Fatma ERGÜN'e; kitabımızın hazırlanması sırasındaki ilgi ve destekleri için Sayın Sevgi KARA'ya teşekkürlerimizi sunuyoruz.